

Me Talewukum

Contents

Me Talewukum

Igpewun-a

Ka baseen te *Me Talewukum*, insaamul seini ne me guhuren te panugtulen te Israil puun te peglusud dan te Kanaan peendiye te timpu ne iyan e migmandu te Israil ka me Hari. Nahuhud te seini ne baseen ka dakel ne neyimu te me bahani ran ne ingngaranan te “Me talewukum.” Me pangulu te sundalu ka kasuluhan kandan, wey kene ne me talewukum sumale te pegsabut ta te seini ne lalag. Iyan amana neila si Samsun kandan langun. Ka neyimu rin diye egkabasa te kapitulu 13–16.

Seini ka egkatuenan ta te seini ne baseen: miglampus ka Israil tenged su maparuma-ruma sikandan te suhu te Manama, piru ka pegpariyu dan kandin iyan nakarereet kandan. Andam layun ka Manama ne egluwas te keet-etawan din te timpu ne eg-inniyug sikandan te sale dan, wey eglibed eg-abey sikandan diye te kandin. Ka nenasulat te seini ne baseen Ka neneyitabu taman te pegpatey ni Huswi 1:1–2:10 Ka me talewukum te Israil 2:11–16:31 Ka nekegsewug-sewug ne neyitabu 17:1–21:25

Ka pegdakep ki Adunibisik te kabuhalan enni Huda wey Simyun

1Te migpatey e si Huswi, mig-inse ka me Israilita diye te Magbebaye ne Manama ne miggenendue, “Hentew-a kanami ka eggun-a ne eggira te me matig-Kanaan?”² Ne migtabak ka Magbebaye ne Manama, “Iyan eggun-a ka me sundalu te me kabuhalan ni Huda su imbehey kud kandan ka tane.”

3Ne ingkahiyen te me sundalu te me kabuhalan ni Huda ka me sundalu te me kabuhalan ni Simyun ne me karumaan dan, “Dumeyi key diye te tane ne intahahe kanami, wey egsabeka ki ka egkuntere te me matig-Kanaan. Ne egdumaan ney degma sikaniyu diye te intahahe ne tane para kaniyu.” Purisu indumaan sikandan te me sundalu te me kabuhalan ni Simyun.⁴ Sikan naa, te peglusud te me sundalu ne me kabuhalan ni Huda wey ni Simyun, impatalu e te Magbebaye ne Manama kandan ka me matig-Kanaan wey ka me matig-Piris, wey natalu ran ka sapulu ne libu (10,000) ne etew diye te Bisik.⁵ Ne neumaan dan si Adunibisik diye wey migpahiggireey sikandan, wey natalu te me sundalu te me kabuhalan ni Huda ka me matig-Kanaan wey me matig-Piris.⁶ Ne migpallahuy si Adunibisik, piru inlupug sikandin te me sundalu te me kabuhalan ni Huda, wey narakep dan sikandin. Ne impanempug dan ka me timbebakal te belad din wey te paa rin.⁷ Ne migkahi si Adunibisik, “Insulian ad te Manama te inggimu ku te pitu ne pulu (70) ne me Hari ne impanempuhan ku te me timbebakal te belad dan wey te paa ran wey impepamurut ku te mummu diye te diralem te lamisa ku.” Ne in-uyan dan sikandin diye te Hirusalim wey diyad e sikandin migpatey.

Ka pegkaahew te Hirusalim wey te Hibrun

8Ne inlusuran te me kabuhalan ni Huda ka Hirusalim wey naahew ran seini. Impangimatayan dan ka me mahinged wey insilaban dan ka siyudad.⁹ Nataman, migpakiggire e man-e ka me kabuhalan ni Huda te me matig-Kanaan

ne mig-ugpe diye te me bubungan, diye te inged te Nigib, wey diye te me napu dapit te iglineb. ¹⁰ Ne migpakiggira pad man-e ka me kabuhalan ni Huda te me matig-Kanaan ne diye mig-ugpe te siyudad te Hibrun (Kiryat-Arba dengan ka ngaran te Hibrun). Natalu ran ka me pangulu ne ensi Sisay, si Ahiman wey si Talmay.

Ka pegkaahew ni Utnil te lungsud te Dibir
(Huswi 15:13-19)

11Puun diye, migpakiggira pad man-e sikandan te me mahinged te Dibir. (Kiryat-Sipir dengan ka ngaran te Dibir.) ¹² Ne migkahi si Kalib, "Igpasawa ku ka anak ku ne mengebay ne si Aksa, te etew ne eglusud wey egpakaahew te Kiriyat-Sipir." ¹³ Iyan nakaahew dutu si Utnil ne anak ni Kinis ne hari ni Kalib. Sikan naa ka impasawe e ni Kalib ki Utnil ka mengebay ne anak din ne si Aksa. ¹⁴ Te nekeg-asawe e sikandan, imbanasalan ni Utnil si Aksa ne egpabuyuen te kamet diye te amey rin. Purisu miggendiye si Aksa ki Kalib, wey te nakalegsad e sikandin te asnu rin, mig-insaan e sikandin ni Kalib, "Nekey-a ka innendini nu?" ¹⁵ Ne migtabak si Aksa, "Egbuyu a te duma ne dasag su ka imbehey nu keddi ne tane diye te inged te Nigib, ware weyig." Purisu, imbehayan sikandin ni Kalib te me sebseb ne diye te dibabew wey diye te diralem te Nigib.

Ka pegpanalu te me kabuhalan ni Huda wey ni Binhamin

16Ne due me Kinihanen ne me kabuhalan te anuhang dengan ni Muwisis. Migduma sikandan te kabuhalan ni Huda wey miggendiye sikandan te siyudad te me Palmira ne diye te disirtu diye te Huda. Ka seeye ne inged, diye te inged te Nigib ne marani te Arad, wey miglemung sikandan te me mahinged diye. ¹⁷ Ne migduma ka me kabuhalan ni Huda te me kabuhalan ni Simyun ne miglusud te me matig-Kanaan ne mahinged diye te Sipat. Ne ingguhus dan ka siyudad, sikan naa ka ingngaranan e ka siyudad te Hurma. ¹ ¹⁸ Naahew degma te kabuhalan ni Huda ka intiru ne sakup te Gasa, Askalun wey te Ikrun. ¹⁹ Ne migdumaan te Magbebaye ne Manama ka kabuhalan ni Huda, wey naahew ran ka me bubungan. Piru ware dan narelrel ka me mahinged diye te napu, su due me karwahi ran ne putew. ²⁰ ² Ne imbehey ki Kalib ka Hibrun su sika ka inalag ni Muwisis. Ne indeldel rin ka tatelu ne anak ni Anak ne nangugpe diye. ²¹ ³ Piru ware narelrel te kabuhalan ni Binhamin ka me Hibusihanen ne diye nangugpe te Hirusalim. Sikan naa ka minsan kuntee miglemung ded mig-ugpe ka me Hibusihanen te kabuhalan ni Binhamin diye te Hirusalim.

Ka peg-ahew te kabuhalan ni Husi te Bitil

22Ne inlusuran te kabuhalan ni Husi ka Bitil, wey indumaan sikandan te Magbebaye ne Manama. ²³ Ne migsuhu sikandan te me talag-iipad diye te Bitil. (Lus dengan ka ngaran te Bitil.) ²⁴ Ne nakakita ka me talag-iipad te

¹ + 1:17 Iyan igpasabut te lalag ne Hurma ka impatamtamanan te egguhus.

² + 1:20: Huswi 15:13-14.

³ + 1:21: Huswi 15:63; 2Sam 5:6; 1Kru 11:4.

etew ne miglihawang puun te siyudad wey migkahiyen dan sikandin, “Panulua key ke egmenuwen te egseled te siyudad, eg-unahan ney re sikeykew.”²⁵ Ne impanulu din sikandan ke egmenuwen te egseled te siyudad, wey impangimatayan dan ka me mahinged diye te siyudad piru impalihawang dan ka seeye ne etew дума te langun ne pamilya rin.²⁶ Ne miggendiye ka seeye ne etew te tane te me Hitihanen, wey migpasasindeg sikandin te sabeka ne siyudad wey ingngaranan din te Lus, ne seeye ded ka ngaran taman kuntee.

Ka me mahinged ne ware narelrel te me Israilita

27⁴ Piru ware narelrel te kabuhalan ni Manasis ka me mahinged te me siyudad te Bitsan, Tanak, Dur, Ibliam, Migidu wey ka langun ne nangugpe diye te marani ne me bariyu. Piru warad iya mig-awe ka me matig-Kanaan te seeye ne inged.²⁸ Te migmaresen e ka me kabuhalan ni Israil, impehes dan ka me matig-Kanaan ne egpatrabahuwen, piru ware dan iya sikandan narelrel.²⁹⁵ Ne ware narelrel te kabuhalan ni Ipraim ka me matig-Kanaan ne diye nangugpe te Gisir, purisu migpalemungey red sikandan ka nangugpe diye.

30Ne ware degma narelrel te kabuhalan ni Sabulun ka me mahinged te Kitrun, wey ka me mahinged te Nahalul. Migpalemungey red sikandan ka nangugpe dutu piru impehes dan sikandan patrabahuwa.

31Ne ware ded degma narelrel te kabuhalan ni Asir ka me mahinged te Aku, Sidun, Ahulab, Aksib, Hilba, Apik wey Rihub.³² Purisu migpalemungey red degma ka kabuhalan ni Asir te me matig-Kanaan ne mig-ugpe te seeye ne me inged, ne ware dan narelrel.

33Ne minsan ka kabuhalan ni Naptali ware degma nakarelrel te me mahinged te Bit-Simis wey Bit-Anat. Purisu, migpalemungey red ka kabuhalan ni Naptali te me matig-Kanaan. Ne impehes dan patrabahuwa seeye se mahinged te Bit-Simis wey Bit-Anat.

34Piru natalu mule te me Amunihanen ka me kabuhalan ni Dan wey indelrel diye te bubungan eyew kene egpekeugpe diye te napu.³⁵ Ne ware mig-awe ka me Amurihanen diye te bubungan te Hiris, Ayalun, wey Salbim. Piru migmaresen ka kabuhalan ni Husi, sikan naa ka impehes dan sikandan patrabahuwa.³⁶ Ka eletanan te tane te me Amunihanen diye migbunsud te dalan patakereg te Akribim taman diye te kewun-aan te Sila.

Ka panalihan te Manama diye te Bukim

⁴+ 1:27-28: Huswi 17:11-13.

⁵+ 1:29: Huswi 16:10.

2Ne puun te Gilgal, miggendiye ka panalihan te Magbebaye ne Manama te Bukim wey ingkahiyen ka me Israilita, “Impalihawang ku sikaniyu puun te Ihiptu, wey in-uyan ku sikaniyu diye te tane ne insaad ku ne igbehey te kaap-
apuan niyu. Ne migkahi a, ‘Kene ku egbalbalawan ka kasabutan ku kaniyu. ²
⁶ Ne kene kew himu te kasabutan te me mahinged te sika ne inged. Guhusa niyu ka me altar dan.’ Piru ware niyu tumana ka suhu ku. Mania te iling due ka inggimu niyu? ³ Sikan naa ka egkahiyen ku sikaniyu kuntee te kene ku egdeldelen sikandan due te kaniyu. Egpekeiling sikandan te duhi diye te egbayaan niyu, wey egpakasahilut kaniyu ka me diyus-diyus dan.” ⁴ Te nalalag e seeye te panalihan te Magbebaye ne Manama diye te langun ne Israilita, migpanaman-taman e sikandan migpaninehew. ⁵ Ne ingngaranan dan ka seeye ne inged te Bukim, ⁷ wey diyad e sikandan migpanubad te Magbebaye ne Manama.

Ka pegpatey ni Huswi

6Te impeyipaneu e ni Huswi ka me Israilita, miggendiyad e ka tagse kabuhalan te tane isip karatuan ne inggaat kandan eyew sikandan e ka egkamkamuney. ⁷ Migpamakey te Magbebaye ne Manama ka me kabuhalan ni Israil te timpu ne neuyag pad si Huswi. Ne minsan te migpatey e si Huswi, migpabulus ded man-e sikandan migpamakey te Magbebaye ne Manama taheed te neuyag pad ka me igbuyag dan ne nakakita te langun ne kein-inuwan ne inggimu te Magbebaye ne Manama diye te Israil. ⁸ Ne migpatey ka suluhuanen te Magbebaye ne Manama ne si Huswi ne anak ni Nun, te mahatus wey sapulu (110) ne leg-un ka idad din. ⁹ ⁸ Inlebeng dan sikandin diye te eletanan te tane ne imbehey kandin diye te Timnat-Hiris, ne diye te bubungan te Ipraim, ne egpakarapit te igkahibang ne balabahan ne dapit te igsile te bubungan te Gaas.

Ka peg-engked te pegpamakey te me Israilita

10Te migpatey e ka langun ne etew te seeye ne kabuhalan, warad nekeila te Magbebaye ne Manama ka nakasinundul ne kabuhalan ne ware kalintahaan te immangimu te Manama diye te Israil. ¹¹ Miggimu ka me Israilita te mareet diye te tangkaan te Magbebaye ne Manama wey migpamakey sikandan te me larawan ni Baal. ¹² In-engkeran dan ka Magbebaye ne Manama te kabuybuyahan dan ne iyan migpalihawang kandan puun te Ihiptu. Mig-ikul sikandan wey migsimba te me diyus-diyus te me etew ne nakalingut kandan; impeyibelu dan ka Magbebaye ne Manama. ¹³ In-engkeran dan ka Magbebaye ne Manama, wey migpamakey e sikandan te me larawan te diyus-diyus ne si Baal wey As-tarut. ¹⁴ Ne tenged te nangebhel-ebhel ne langet te Magbebaye ne Manama te me Israilita, imbalahad din e sikandan ne egpanlusuran te me kuntere ne egpangahew te me karatuan dan. Intuhutan din e sikandan ne egkatalu te me kuntere ne nakalingut kandan, wey warad egpakapangabang kandan puun te me kuntere dan. ¹⁵ Minsan hendei egpakiggira ka me kabuhalan ni Israil,

⁶ + 2:2: Iks 34:12-13; Diy 7:2-5.

⁷ + 2:5 Te Hibuwanen: naninehew.

⁸ + 2:9: Huswi 19:49-50.

egkatalu sikandan su imbalahad man e sikandan te Magbebaye ne Manama iling te impaney-paney rin kandan, wey impahunlibet din kandan. Sikan naa ka amana miglised sikandan.

16Ne mig-alam ka Magbebaye ne Manama te me pangulu,⁹ ne iyan egluwas kandan puun te seeye se egpangahew te me karatuan dan.¹⁷ Piru minsan pad due, ware sikandan migpammineg te me pangulu ran.¹⁰ Ware sikandan migmatinumanen te Manama wey nasi migsimba te me diyus-diyus. Kene sikandan ne iling te me kaap-apuan dan, tenged su mahaan de sikandan eg-inniyug te me suhu te Magbebaye ne Manama ne in-ikul dengan te me kaap-apuan dan.¹⁸ Indumaan te Magbebaye ne Manama ka langun ne pangulu ne in-alam din. Ne taheed te neuyag pad ka me pangulu ran, egluwasen din sikandan puun te me kuntere dan. Tenged su igkeyid-u rin ka keet-etawan din ne egdeg-uy tenged te pegbayad-bayad wey te pegpanleig-leig kandan.¹⁹ Piru te timpu ne napatey e ka pangulu, miglibed e man-e ka me etew te subla pad ne mareet ne hinimuwan dan ne iyan ka pegpamakey wey pegsimba te me diyus-diyus. Nasublaan dan pad ka sale te me kaap-apuan dan. Ne ware sikandan mig-engked ka miggimu te maddeet wey te pegpakehal ran te me ulu ran.²⁰ Sikan naa ka nangebhel-ebel ka langet te Magbebaye ne Manama te me Israilita. Migkahi sikandin, “Tenged su insupak te seini ne me keet-etawan ka kasabutan ne inggimu ku te me kaap-apuan dan, wey ware dan tumana ka me suhu ku,²¹ kene kud e igpariyu kandan ka me etew diye te inged ne ware nasakup ni Huswi te neuyag pad sikandin.²² Eggamiten ku sikandan eyew te peg-eleg-eleg te me Israilita, ke egtumanen dan naa ka me suhu ku iling te inggimu te me kaap-apuan dan.”²³ Sikan naa ka intuhutan te Magbebaye ne Manama ne egpalunggehaat ka seeye ne me etew te seeye ne inged, ware din sikandan ga-gaani te egdeldel, wey ware din tuhuti ne egkatalu sikandan ni Huswi.

Ka nasame ne keet-etawan te Kanaan

3Inggat te Magbebaye ne Manama ka seeye ne keet-etawan eyew te peg-eleg-eleg te seeye se langun ne Israilita ne ware pad nakaheram ne egpakiggira diye te Kanaan.² Inggimu rin de seeye eyew egpanuluen ka me Israilita ne egkabasbas sikandan se ware pad nakaheram ne egpakiggira.³ Seini ka nasame ne keet-etawan: ka me Pilstihanen ne nangugpe te lalimma ne siyudad, ka langun ne Kanaan, ka me Sidunihanen, ka me Hibihanen ne diye nangugpe te me bubungan te Libanun, puun de iya te bubungan te Baal-Hirmun taman diye te Libu-Hamat.⁴ Insame sikandan eyew ig-eleg-eleg te me Israilita te pegnengneng ke eg-ikulen dan naan ded ka me suhu ne impabehey te Magbebaye ne Manama ki Muwisis diye te me kaap-apuan dan.⁵ Su miglemung ma ka me Israilita te me Kanaan, me Hitihanen, me Pirisihanen, me Hibihanen, wey te me Hibusihanen.⁶ Ne migmangasawa sikandan te me mengebay te duma ne me kabuhalan, wey impaasawa ran ka me mengebay ran

⁹+ 2:16 Te Hibruwanen: me talewukum.

¹⁰+ 2:17 Te Hibruwanen: me talewukum.

te me kanakan te seeye ne me kabuhalan wey migpamakey e sikandan te me diyus-diyus dan.

Ka pangulu ne si Utnil

7Ne miggimu ka me Israilita te mareet diye te tangkaan te Magbebaye ne Manama; imbalahad dan e sikandin, wey migpamakey e sikandan te me diyus-diyus ne me Baal wey me Asira. ⁸ Purisu, nangebel-ebel ka langet te Magbebaye ne Manama diye te me Israilita, wey intuhutan din sikandan ne egkatalu ni Kusan-Risataim ne Hari te Misuputamy. Ne nasakup din ka me Israilita te walu ne leg-un. ⁹ Ne migpangananey ka me Israilita diye te Magbebaye ne Manama, wey mig-alam sikandin te etew ne egluwas kandan ne iyan si Utnil ne anak ni Kinis ne hari ni Kalib. ¹⁰ Ne immanduan sikandin te Panisingan te Magbebaye ne Manama, wey neyimu sikandin ne pangulu ¹¹ te Israil. Ne migpakiggira sikandin ki Kusan-Risataim ne Hari te Misuputamy, wey impepanalu sikandan te Magbebaye ne Manama. ¹¹ Sikan naa ka ware samuk te Israil te hep-at ne pulu (40) ne leg-un. Ne nataman, migpatey e si Utnil ne anak ni Kinis.

Ka pangulu ne si Ihud

12Ne miggimu ka me Israilita te mareet diye te tangkaan te Magbebaye ne Manama. Tened te inggimu ran, impeuripen sikandan te Magbebaye ne Manama diye ki Iglun ne Hari te Muwab. ¹³ Migpabulig si Iglun te me Amunihanen wey me Amalikanen. Ne inlusuran dan ka Israil wey natalu ran seini, wey naahew ran ka siyudad te me Palmira. ¹⁴ Ne migtrabahu ka me Israilita para ki Iglun ne Hari te Muwab te sapulu wey walu (18) ne leg-un.

15Ne migpangananey e man-e ka me Israilita diye te Magbebaye ne Manama. Ne mig-alam sikandin te egluwas kandan ne iyan si Ihud, gibang sikandin wey anak ni Gira ne puun te kabuhalan ni Binhamin. Ne si Ihud naa ka egsugsuhuen te me Israilita ne egparulungen te buhis dan diye ki Iglun ne Hari te Muwab. ¹⁶ Te ware pad migligkat si Ihud, migsayab pad sikandin te mahalang ne sundang ne liware te mitrus ka kalayat, wey inggiket din seini diye te kawanen ne bubun din ne nabunbunan te kumbale din. ¹⁷ Ne in-uyan din e ka buhis diye ki Iglun ne Hari te Muwab. Lelambehi ne etew si Iglun. ¹⁸ Te nakabehey e ni Ihud ka buhis, impeuli din e ka me etew ne duma rin ne mig-uyan te buhis. ¹⁹ Migduma pad sikandin kandan, piru te diyad e sikandan te me larawan ne me batu ne marani te Gilgal, migpalilibe e si Ihud diye te Hari wey migkahi, “Mahal ne Hari, due igguhud ku keykew ne sikanta re.”

Ne ingkahian te Hari ka me sinalihan din, “Awe kew pa.” Ne nanlihawang e ka langun ne sinalihan din.

¹¹ + 3:10 Te Hibuwanen: talewukum.

20Taheed te migsabsabeka re ka Hari ne migpinpinuu te sinabeng din ne diye te atep, ¹² migparani si Ihud kandin wey migkahi, “Due igguhud ku keykew ne migpuun te Manama.” Te egsasindeg e ka Hari, ²¹ inggulabut e ni Ihud te gibang ne belad din ka mahalang ne sundang diye te kawanen ne bubun din, wey indugsu din e seini te getek te Hari. ²² Naalep-alep ka sundang lagkes ka subeng wey mig-abas seini diye te peka te Hari wey nabukusan te tabe din. Ne warad seini baruta ni Ihud. ²³ Ne impanlekeban e ni Ihud ka me gumawan wey impamagulan din e seini, wey diyad sikandin migbaye te gumawan ne diye te liyu ka migpallahuy. ²⁴ Te nakaayun e sikandin, nangingume e ka me sinalihan te Hari wey nakita ran ne nalekeban ka me gumawan te sinabeng diye te dibabew, nakakahi sikandan, “Mig-indes bu re sikandin diye te liyuan din.” ²⁵ Migtetahad sikandan diye te lihawangan. Piru te nalingengen e sikandan ka egtetahad, nabantalan e sikandan su ware ma miglulukat ka Hari te me gumawan te sinabeng. Purisu, in-angey ran ka yabi wey impanlukatan dan e ka me gumawan. Ne iyan dan en iya nakita ka Hari dan ne nakabahed de diye te seeg ne napatey e.

26Ne taheed te natalehen sikandan, migpallahuy e si Ihud. Miglihad sikandin diye te liyu te me larawan ne me batu wey migpallahuy sikandin peendiye te inged ne Siira. ²⁷ Te miggingume e sikandin diye, imparahing din e ka trumpita ¹³ diye te bubungan te Ipraim eyew te peg-umew te me Israilita. Ne migtupang e ka me Israilita puun te me bubungan, wey impanguluwan din sikandan. ²⁸ Ne migkahi sikandin, “Sinundul kew keddi! Su impepanalu kew e te Magbebaye ne Manama te me Muwabihanen ne me kuntere niyu.” Sikan naa ka migsinundul e sikandan kandin ka migpatupang wey naahew ran ka lapasanan te me Muwabihanen peendiye te Hurdan. Ne ware minsan sabeka ne impalapas dan dutu. ²⁹ Te seeye ne aldew, nakapatey sikandan te sapulu ne libu (10,000) ne me Muwabihanen ne neelin ne mannekal. Ne ware minsan sabeka ne etew ne nakapallahuy. ³⁰ Te seeye ded ne aldew, natalu te me Israilita ka me Muwabihanen, wey ware samuk te Israil te walu ne pulu (80) ne leg-un.

Ka pangulu ne si Samgar

31Ne due nakasinundul ki Ihud ne pangulu ne iyan si Samgar ne anak ni Anat. Inluwas din degma ka Israil puun te me Pelistihanen. Nakapatey sikandin te hen-em ne gatus (600) ne me Pelistihanen ne iyan din de inggamit ka tuked ne ig-alew te baka.

Ka me pangulu ne ensi Dibura wey Barak

4Te migpatey e si Ihud, miggimu e man-e ka me Israilita te mareet diye te tangkaan te Magbebaye ne Manama. ² Sikan naa ka intuhutan sikandan te Magbebaye ne Manama ne egkatalu ni Habin ne Hari te Kanaan ne iyan

¹² + 3:20 Te Hibruwanen: sinabeng ne maagsil.

¹³ + 3:27 Iyan igpasabut te pegparahing te trumpita ka pegpalibulung te me sundalu.

migmandu te siyudad te Hasur. Iyan pangulu te me sundalu ni Habin, si Sisira ne mig-ugpe diye te Harusit-Ha-Guwim. ³ Si Habin due siyam ne gatus (900) ne karwahi ne putew. Ne imbaybayaran din ka me Israilita te daruwa ne pulu (20) ne leg-un. Purisu migpangananey te Magbebaye ne Manama ka me Israilita.

4Te seeye ne timpu, si Dibura ka pangulu ¹⁴ te Israil, malitan sikandin ne prupita wey asawa ni Lapidut. ⁵ Nabatasan din ne egpinpinuu te diralem te kayu ne palmira, ne diye te elat-elat te Rama wey te Bitil ne diye te bubungan te Ipraim. Ne egmangendiye naa te kandin ka me Israilita ne egpewusey. ⁶ Sabeka ne aldew, impeumew rin si Barak ne anak ni Abinaum ne diye mig-ugpe te Kidis ne sakup te inged te Naptali. Te pegginguma ni Barak, ingkahiyen e sikandin ni Dibura, “Insuhu ka te Magbebaye ne Manama te Israil ne egparurumeen ka te sapulu ne libu (10,000) ne lukes te me kabuhalan ni Naptali wey ni Sabulun, wey hendiye kew te bubungan te Tabur. ⁷ Egpeendiyeen te Magbebaye si Sisira ne pangulu te me sundalu ni Habin eyew egpakiggira kaniyu diye te Weyig ne Kisun duma te me karwahi rin wey me sundalu rin, piru egpepanaluwen kew te Magbebaye te peggira niyu kandan.”

8Ne ingkahiyen ni Barak si Dibura, “Eggeniya a ke egduma ka keddi; piru ke kene ka egduma keddi, kena a eggeniya.”

9Ne migtabak si Dibura, “Uya, egduma a keykew. Piru kene ne sikeykew ka egkabantug te seini ne gira, su egtuhutan te Magbebaye ne Manama ne egkatalu si Sisira te malitan.” Seeye naa, migsasindeg si Dibura wey migdume e ki Barak te egpeendiye te Kidis. ¹⁰ Ne impeumew ni Barak ka me kabuhalan ni Sabulun wey ni Naptali ne egpeendiyeen te Kidis. Sapulu ne libu (10,000) ne sundalu ka migduma kandin, wey migduma degma kandin si Dibura.

11Te seeye ne timpu, migpariyu si Hibir te me karumaan din ne me Kihinan ne me kabuhalan ni Hubab ne uyang ni Muwisis. Impasasindeg din ka balungbalung din diye te lenged te kayu ne uk diye te Saananim ne marani te Kidis.

12Te natahaan ni Sisira ne migtakereg si Barak ne anak ni Abinuam diye te bubungan te Tabur, ¹³ inlibulung din e ka siyam ne gatus (900) ne karwahi rin ne putew wey ka langun ne sundalu rin. Migligkat sikandan puun te Harusit-Ha-Guwim peendiye te Weyig ne Kisun.

14Ne migkahiyen ni Dibura si Barak, “Hipanew kad! Seini ka aldew ne igpatalu te Magbebaye ne Manama si Sisira keykew. Eggun-a iya keykew ka Magbebaye ne Manama!” Purisu migstupang e si Barak puun te Bubungan ne

¹⁴ + 4:4 Te Hibruwanen: talewukum.

Tabur duma te sapulu ne libu (10,000) ne sundalu rin. ¹⁵ Te peglusud ni Barak wey te me sundalu rin, inlibeg e te Magbebaye ne Manama si Sisira wey ka langun ne nanguntud te me karwahi, wey ka me sundalu. Ne migpamaneug si Sisira te karwahi rin wey migpallahuy. ¹⁶ Ne intalukunan enni Barak ka me sundalu lagkes ka migmanguntud te me karwahi taman diye te Harusit-Ha-Guwim. Impangimatayan dan ka me sundalu ni Sisira wey warad iya minsan sabeka ne nasame.

17Piru migpallahuy si Sisira peendiye te balungbalung ni Hail ne asawa te Kinihanen ne si Hibir. Inggimu seeye ni Sisira tenged su talag-alukuy ma si Habin ne Hari te Hasur ki Hibir. ¹⁸ Ne miglihawang si Hail ka egsinug-ung ki Sisira wey migkahi, “Hendini ka ahalen, seled ka kayi te balungbalung ku. Kene ka kaalde.” Sikan naa ka migseled e sikandin diye te balungbalung te malitan, wey impules e sikandin ni Hail te ulesen eyew iggeles.

19Ne migkahiyen sikandin ni Sisira, “Behayi a ubag te weyig ne egkeinun su nammaraan a.” Ne impuwasan ni Hail ka laplap ne tahanan te gatas wey impeinum din e sikandin. Ne impules din e man-e sikandin te ulesen. ²⁰ Ne migkahiyen e man-e sikandin ni Sisira, “Sasindeg ka due te gumawan te balungbalung. Ne emun ke due etew ne egginguma wey eg-inse keykew ne eggenendue, ‘Due etew kayi?’ Tabaka nu, ‘Ware.’ ”

21Piru migkuwa mule si Hail te buntut wey pes-ek te balungbalung, wey migpahanad-ganad sikandin migparani ki Sisira taheed te newulep-hulep su nabeley amana. Ne impalpal din ka pes-ek te balungbalung diye te ulu ni Sisira taman te mig-abas seini diye te tane wey napatey e si Sisira. ²² Te miggingume e si Barak ka egpanalukun ki Sisira, miglihawang e si Hail ka egsinug-ung kandin wey migkahi, “Hendini ka, igpakita ku keykew ka etew ne impamitew nu.” Sikan naa ka miglasud e si Barak. Ne iyan din e nakita si Sisira ne nakabahed de ne napatey e. Ne ka pes-ek te balungbalung nakapalpal pad diye te ulu rin.

23Te seeye ne aldew, impepanalu te Manama ka me Israilita ki Habin ne Hari te Kanaan. ²⁴ Ne wey e migpenek-penek ka me Israilita ne egkuntere ki Habin ne Hari te Kanaan taman te neyimatayan dan e sikandin.

Ka peg-ulahing ni Dibura wey ni Barak

5Te seeye ne aldew, mig-ulahing si Dibura wey si Barak ne anak ni Abin-uam te seini ne ulahingen:

2Egdayanen ka Magbebaye ne Manama!

S u ka me pangulu te Israil ka miggun-a te pegpakiggira wey nabagget ne migsinundul ka keet-etawan.

3Pamineg kew me Hari!

P analinga kew me pangulu!

S u eg-ulahingan ku te me pegdayan ka Magbebaye ne Manama,

n e iyan ka Manama te Israil.

4He Magbebaye ne Manama, naantag ka kalibutan,

m ig-uran wey nabusaye ka weyig puun te gapun

t e peg-awe nu diye te bubungan te Siir

w ey te peggipanew nu diye te tane te Idum.

5 ¹⁵ He Magbebaye ne Manama, miglilinug ka me bubungan diye te tangkaan nu.

M anama ka te Israil ne migpapatew dengan diye te bubungan ne Sinay.

6Te timpu ni Samgar ne anak ni Anat,

w ey te timpu ni Hail,

e g-alihuwen te me etew ne egluyud ka maluag ne dalan,

w ey diyad egbaye te malig-et ne me dalan.

7Deisek naan de ka nasame ne me etew te Israil

t aman te migginguma si Dibura, ne in-isip ne iney te me Israilita.

8Ne migginguma ka gubut diye te intiru ne Israil

t e timpu ne migpamakey ka me Israilita te iyam ne me diyus-diyus.

N e ware me kalasag wey ke deldeg naa

¹⁵ + 5:5: Iks 19:18.

t e hep-at ne pulu ne libu (40,000) ne me sundalu te Israil.

9Diye ka geyinawa ku te me pangulu te Israil,

w ey diye te me etew ne mig-oney-oney re due migbulig te me duma ne egpakiggira.

E gdayanen ka Magbebaye ne Manama!

10Ipangguhud niyu seini, sikaniyu se migmangudde te maangkag ne me asnu,

n e migpinpinuu diye te mahal ne hinabel ne hagpi kayi,

w ey minsan sikaniyu se egkaayu-ayu ne miggipanew diye te deralanen.

11Pamineha niyu ka guhuren te me etew ne diye te me sakeruwan.

M igpahuhurey sikandan te pegpanalu

t e Magbebaye ne Manama wey te keet-etawan din.

N e migmangendiye te me gumawan te siyudad ka keet-etawan te Magbebaye ne Manama.

12Sasindeg ka Dibura,

w ey ulahing ka.

H ipanew ka Barak ne anak ni Abinuam,

w ey pandakepa nu ka me kuntere ta.

13Ne migtupang ka nenasame ne keet-etawan te Magbebaye ne Manama kayi te kanami te me pangulu ran

e yew egpakiggira te me mabulut ne me kuntere.

14Diye migpuun ka duma kandan te Ipraim

n e migpuun dengan te inged ne naangken te me Amalikanen.

N e nakasinundul ka kabuhalan ni Binhamin kandan.

N e migtupang degma ka me pangulu te pamilya ni Makir,

w ey ka me upisyal puun te kabuhalan ni Sabulun eyew egpakiggira.

15Ne migduma ki Dibura ka me pangulu te kabuhalan ni Isakar.

M igduma ki Barak ka me kabuhalan ni Isakar peendiye te kannapuan.

P iru ware nasabeka ka suman-suman te kabuhalan ni Rubin.

16Mania te egpalunggehaat sikandan дума te me karniru?

E yew naa te pegpamineg te seeye se egpangumew te me talagtameng te me karniru?

P iru ware nasabeka ka suman-suman te kabuhalan ni Rubin.

17Ne migpalunggehaat ka kabuhalan ni Gilyad diye te talipag te Hurdan.

N e mania degma te mig-uugpe ka kabuhalan ni Dan diye te me barku?

N e ware degma mig-awe ka kabuhalan ni Asir diye te ilis te dahat

w ey diye de iya nangugpe te ugpaan dan.

18Piru kenad iya egkaalde ne egpatey ka kabuhalan ni Sabulun,

w ey migpakig-ehet degma ka kabuhalan ni Naptali diye te giraanan.

19Migginguma wey migpakiggira ka me Hari te Kanaan

d iye te Taanak ne diye te ilis te me weyig te Migidu,

p iru ware naahew ran ne me pelata.

20Migbulig degma migpakiggira ka me bituen diye te langit,

m igpakiggira sikandan engki Sisira puun te egbayaan dan diye te aw-awangan.

21Ne in-anlas sikandan te tapey ne Weyig ne Kisun.

E gpabulus ka Dibura, egpabulus ka iya ne due kabulut!

22Ne migdabek-dabek ka egkariekan te me kudde,

t enged te kene dan egpeen-enengan te egsintak ka me kudde dan.

23Ne migkahi ka panalihan te Magbebaye ne Manama, “Dilusa niyu ka inged ne Mirus;

d ilusa niyu ka me mahinged due tenged su ware sikandan miggendiye

k a egbulig te Magbebaye ne Manama,

n e egkuntere te mabbulut ne kuntere.”

24Te langun ne me malitan, si Hail ne asawa ni Hibir ne Kinihanen ka subla ne impanalanganin.

S ikandin ka subla ne impanalanganin te langun ne me malitan ne mig-ugpe diye te me balungbalung.

25Imbuyuan sikandin ni Sisira te weyig,

p iru gatas mule ka imbehey rin ne diye itahu te inumanan ne inggimu para te etew ne dakel se katungdanan.

26Pegkeimpus, inggen-genan din te gibang ne belad din ka pes-ek te balungbalung din,

w ey diye te kawanan ne belad din ka buntut.

N e impalpal din ka pes-ek te balungbalung diye te ulu ni Sisira,

w ey nalungahan e ka ulu rin.

27Nakabahed de si Sisira diye te paa ni Hail

w ey diye de iya sikandin napatey.

28Ne migpamantew ka iney ni Sisira diye te bintana wey kenad egkateuteu.

E gtetahad sikandin diye te bintana ke ken-u eglibed ka anak din, wey migkahi,

“ Mania te mananey egpakalepew ka karwahi rin?

M ania te ware egdabek-dabek ne me kudde din?”

29Ne migtabak ka amana ne matagseb ne me malitan,

w ey nekeiling ded degma ka iglalag-lalag din:

30“Migtalad-talad sikandan te naahew ran ne me kasangkapan;

m ig-atul-atul sikandan miggilabet te sabeka wey ke daruwa naa ne malitan.

D ue mabbatek ne hinabel ne naahew ni Sisira

w ey due degma naahew ne indayan-dayanan te egteyi ne para keddi.

U ya iya, due degma nenaahew ne mabbatek ne inteyian ne igbebalieg.”

31Sikan naa ka pangimatayi nu Magbebaye ne Manama ka langun ne kuntere nu!

P iru ipalayag nu seeye se miggeyinawa keykew iling te aldew ne migsile ne lelayahi amana. Ne ware samuk te Israil te hep-at ne pulu (40) ne leg-un.

Ka pangulu ne si Gidyun

6Ne miggimu e man-e ka me Israilita te mareet diye te tangkaan te Magbebaye ne Manama, sikan naa ka intuhutan sikandan te Magbebaye ne egkeuripen te matig-Midiyan te pitu ne leg-un. ² Ne natalu te me matig-Midiyan ka me Israilita. Ne tenged due, diyad miggeles ka me Israilita te me bubungan wey diye te me sulung, wey diye te me inged ne egkeelasan. ³ Ne emun ke egpamula ka me Israilita, egpanlusuran sikandan te me matig-Midiyan, me matig-Amalik, wey te seeye se nangugpe diye te igsile. ⁴ Egmengekampu sikandan diye te Israil wey egdereetan dan ka me pinamula te me Israilita taman te Gasa. Ne egpanguen dan ka me karniru, me baka, wey me asnu wey ware egsameen dan ne

keuyahan te me Israilita. ⁵ Eglusud sikandan ne egpanguyan te me baka wey te me balungbalung dan. Amana ne masulug sikandan iling kasulug te me talangas. Kenad e degma egkaseel ka kasuluhan dan wey te me kamil ran. Purisu te pegginguma ran, impangahew ran e ka langun-langun de iya ne egpuun te tane. ⁶ Ne amana miglised ka me Israilita tenged te me matig-Midiyan. Sikan naa ka migpangananey sikandan te Magbebaye ne Manama.

7Te migpangananey e ka me Israilita te Magbebaye ne Manama tenged te me matig-Midiyan, ⁸ impeuayan sikandan te Magbebaye te prupita eyew te peglalag kandan te seini, “Impaawe ku sikaniyu te pegkeuripen diye te Ihiptu. ⁹ Inluwas ku sikaniyu puun te me matig-Ihptu wey te langun ne migbayad-bayad kaniyu. Indedel ku sikandan wey imbehey ku kaniyu ka tane dan. ¹⁰ Ne ingkahyan ku sikaniyu, ‘Sikeddiey ka Magbebaye ne Manama niyu, wey keilangan ne kene kew egsimba te me diyus-diyus te me Amurihanen ne iyan kamuney te tane ne in-ugpaan niyu kuntee. Piru ware kew migtuman keddi.’”

11Ne migginguma ka panalihan te Magbebaye ne Manama wey migpin-nuu diye te diralem te uk ne kayu ne diye te Upra, ne iyan kamuney si Huwas ne kabuhalan ni Abisir. Ne due anak ni Huwas ne enggaran ki Gidyun ne migdiriek te trigu diye te kelesanan te behas te paras, ne diye te migbangbangalug eyew kene sikandin egkiteen te me matig-Midiyan. ¹² Ne migpakita ka panalihan te Manama ki Gidyun wey migkahi, “Indumaan ka te Manama, mabulut ne bahani.”

13Ne migtabak si Gidyun, “Piru ahalen, emun ke indumaan key te Magbebaye ne Manama, mania te neyitabu seini langun kayi te kanami? Hendeid naan e ka kein-inuwan ne ingkahi ran meyitenged kandin ne migpaawe kun kandan puun te Ihiptu? Piru kuntee, imbalahad key te Manama wey intuhutan din ne egkatalu key te me matig-Midiyan.”

14Ne migtangke ka panalihan te Manama wey migkahi, “Hipanew ka wey ipapitew nu ka kabulut nu wey luwasa nu ka Israil puun te me matig-Midiyan. Sikeddi ka migsuhu keykew!”

15Ne migtabak si Gidyun, “Piru Magbebaye ne Manama, egmenuwen ku te egluwas ka Israil te egkaayu-ayu ma ka pamilya ku te intiru ne kabuhalan ni Manasis. Ne sikeddi ka egkaleig-leig te kanami ne pamilya!”

16Migtabak ka Magbebaye ne Manama, “Egkaluwas nu ka Israil su egdu-maan ku sikeykew. Egguleen nu ka me matig-Midiyan ne iling de te miggi-matey ka te sabeka ne etew.”

17Ne migtabak si Gidyun, “Emun ke malehet iya ne egdumaan a nikeykew, papitawa a te palinneu ne iyan pamalehet te sikeykew iya seini se Magbebaye ne Manama ka migpakiglalag keddi. ¹⁸ Kene ke naan pa ubag awe kayi taman te egpakalibed a su eg-angey e pad te ighalad ku keykew.” Migtabak sikandin, “Egtetahad a kayi taman te egpakalibed ka.”

19Purisu, migdagdahew mig-uli si Gidyun diye te baley rin. Miggilutu sikandin te nati pad ne kambing, wey miggilutu sikandin te paan ne ware patulin ne puun te harina ne diye itahu te niyu. Ne intahu din te niyu ka sere wey intahu din te kuren ka sabew. Ne in-uyan din ka langun ne inggilutu din diye te panalihan ne diye te lenged te uk ne kayu. ²⁰ Ne migkahiyen sikandin te panalihan te Manama, “Iuntut nu kayu te batu ka sere wey ka paan ne ware patulin wey itisi nu seini te sabew.” Ne inggimu seeye ni Gidyun. ²¹ Ne indagketan te panalihan te Magbebaye ne Manama te pupul te tuked din ka sere wey paan. Ne sauhune ne due migsuha ne hapuy puun te batu wey natutung ka sere wey ka paan, wey naawe e ka panalihan te Magbebaye ne Manama. ²² Te nakamaan-maan e si Gidyun ne panalihan bes seeye te Magbebaye ne Manama, migkahi sikandin, “Ekeyey Magbebaye ne Manama! Nakita ku ka panalihan nu wey nekegtangke key pad iya!” ²³ Piru ingkahiyen sikandin te Magbebaye ne Manama, “Ka keupianan egduma keykew! Kene ka kaalde. Kene ka egpatey.” ²⁴ Ne miggimu si Gidyun te altar diye para te Magbebaye ne Manama wey ingngaranan din seini te, “Keupianan ka Magbebaye ne Manama.” Ne minsan kuntee, diye ded ka altar te Upra ne iyan kamuney ka me kabuhalan ni Abisir.

25Te seeye ne marusilem, ingkahiyen te Magbebaye ne Manama si Gidyun, “Kua nu ka igkarangeb ne turu ne baka te amey nu, ka baka ne pitu e ne leg-un. Ne guhusa nu ka altar te amey nu ne para ki Baal, wey pelera nu ka diyus-diyus ne sungkaleg ne si Asira ne diye te dangdang te altar. ²⁶ Pegkeimpus, himu ka te meupiya ne altar kayu te ampew te bubungan para keddi te Magbebaye ne Manama nu, ay-ayari nu peg-ampawa ka me batu te altar. Ne ipanubad nu ka igkarangeb ne turu ne baka dutu ne altar wey iyan nu itemeg ka diyus-diyus ne sungkaleg ne si Asira.” ²⁷ Seeye naa, migduruma si Gidyun te sapulu ne suluhuanen din, wey intuman din ka ingkahi te Magbebaye ne Manama. Piru marusilem din seeye himuwa su naalde sikandin te duma ne karumaan te pamilya te amey rin wey te me mahinged te lungsud.

28Te pegpangimata te me mahinged te lungsud te egkasi-si e ka kaliwaswasan, nakita ran ne nahuhus e ka altar ni Baal wey napeled e ka dangdang ne diyus-diyus ne sungkaleg ne si Asira. Ne dutu, duen e neyimu ne iyan ne altar ne due nasame ne intutung ne impanubad ne turu ne baka. ²⁹ Ne migmein-inseey sikandan, “Hentew-a ka miggimu kayu?” Ne mig-ay-ayaran dan seeye te eg-ugsi-ugsi, wey nanengnengan dan ne iyan miggimu dutu si Gidyun ne anak ni Huwas. ³⁰ Ne migkahiyen dan si Huwas, “Ipalihawang nu

ka anak nu. Eggimatayan ney sikandin su ingguhus din ka altar ni Baal wey impeled din ka manama ta ne sungkaleg ne si Asira.”

31Piru intabak ni Huwas ka me mabbulut ne me etew ne nakalingut kandin, “Mania te egpangabang kew ki Baal? Ka minsan hentew ne egpangabang kandin, eggimatayan te kene pad egkapawe. Ke malehet pa ne manama si Baal, nakasukul perem sikandin su altar din ma ka nahuhus.”³² Puun dutu ne aldew, inggenalan e si Gidyun ki Hirub-Baal, ne iyan igpasabut ka, “Egsukul ki Baal” su ingguhus din ma ka altar ni Baal.

33Ne miglibulung ka langun ne matig-Midiyan, me matig-Amalik, wey ka me keet-etawan ne egpuun te igsile. Miglapas sikandan diye te Weyig ne Hurdan, wey nangekampu diye te bangalug ne enggaranan te Hisril.³⁴ Ne in-umaan si Gidyun te Panisingan te Magbebaye ne Manama. Imparahing din ka trumpita te pegpangumew te kabuhalan ni Abisir eyew egduma kandin.³⁵ Migsuhu sikandin te seeye se egmahuhuren diye te intiru ne kabuhalan ni Manasis eyew te peg-inniyat kandan ne egduma kandin. Ne migsuhu man-e sikandin te seeye se egmahuhuren diye te intiru ne kabuhalan ni Asir, ni Sabulun, wey ni Naptali. Ne migtakereg sikandan ka egduma ki Gidyun.

36Ne ingkahiyen ni Gidyun ka Manama, “Ke malehet iya ne eggamiten a nikeykew eyew te pegluwas te Israil sumale te insaad nu,³⁷ pamaleheti nu naa ne malehet iya. Egtahu a te bulbul te karniru diye te diekanan te trigu. Ne emun ke egkaremmuhan ka bulbul ne mammara ka tane, ne egkatahaan ku ne egbulihan a iya nikeykew te egluwas te Israil sumale te insaad nu keddi.”³⁸ Ne neyitabu iya ka igkeupii ni Gidyun. Migselem-selem si Gidyun ka mig-enew, wey inggulipisan din ka bulbul te karniru, wey napenu ka yahung te migtihis ne demmug.³⁹ Ne ingkahiyen e man-e ni Gidyun ka Manama, “Kene ka ubag keubil keddiey. Pahangyue e pa ubag te kasabeka ne eg-el-elehan te pad man-e ka bulbul te karniru. Eg-ilingen tad man-e kayi, himaraa nu ka bulbul wey empeta nu te demmug ka nakalingut ne tane.”⁴⁰ Ne inggimu seeye te Manama te seeye ne marusilem. Iyan de mammara ka bulbul, piru nasubid te demmug ka tane ne nakalingut te bulbul.

Ka pegtalu ni Gidyun te me matig-Midiyan

7Migselem-selem nangenew ensi Hirub-Baal (ne iyan si Gidyun) wey ka me sundalu rin. Ne nangekampu sikandan diye te dangdang te sebseb te Harud. Ne diye ka kampu te me matig-Midiyan te napu dapit te igkahibang ne balabahan dan, ne marani te bubungan te Muri.

2Ne ingkahiyen te Magbebaye ne Manama si Gidyun, “Masulug de amana ka me sundalu nu eyew igpatalu ku kaniyu ka me matig-Midiyan. Kema ke egpaambug sikandan ne natalu ran ka me matig-Midiyan tenged te kanekal